

Fakkel

Bragt i Berlinske, 6. august 2016

Af Lykke Friis, prorektor for uddannelse

»Studerende er ikke som en container, der blot skal fyldes op, men som en fakkel, der skal kunne lyse op.« Efter en række år, hvor det uddannelsespolitiske fokus primært har været på kvantitet, hastighed og match mellem uddannelse og arbejdsmarkedet, er der god grund til at huske dette gamle Albert Einstein citat. Der er behov for igen at fokusere mere på kvalitet, dannelse og kritisk refleksion.

I en tid, som allerede er blevet kaldt postfaktuel, har vi i den grad brug for kandidater, der kan forholde sig til viden og navigere i den stadig mere komplekse og polariserede verden. Og hvad der er mindst lige så vigtigt: vi har brug for kandidater, der ikke kun uddannes til nutidens arbejdsmarked, men også klædes på til at skabe nye jobmuligheder, som ingen i dag har fantasi til at forestille sig. Kort sagt: vores universiteter må aldrig blive rene jobmaskiner, der mekanisk reproducerer tidligere tiders behov. I givet fald kan Danmark i hvert fald godt vinke farvel til ambitionen om at være i førerfeltet for udvikling og innovation.

Det taler for, at vi tager en bred debat om Danmarks uddannelses- og forskningspolitik. Hvad skal der til for, at Danmarks universiteter kan holde trit med de allerbedste i verden? Hvordan sikrer vi, at det er de bedste - og ikke kun de hurtigste - der bliver optaget, og hvordan får vi styrket fagligheden? Med sommerens rekordoptag er debatten allerede skudt i gang. Men det er klogt lige at gøre status over de mange allerede gennemførte reforminitiativer, før nye lanceres. Tænk på fremdriftsreformen, der skulle justeres af Folketinget næsten lige efter, den var blevet vedtaget. Et andet eksempel er diskussionen om et nyt bevillingssystem, der i højere grad skal belønne universiteter, som får studerende hurtigt i job.

Nu skal der ikke herske tvivl om, at universiteter naturligvis skal have blik for arbejdsmarkedets behov – vel at mærke både det nuværende og de kommende, mere imaginære af slagsen. Det er afgørende for, at f.eks. danske virksomheder kan få de fornødne kompetencer. Dette års optag viser, at unge i stigende grad vælger uddannelser med gode jobudsigter. Og tilpasning af antallet af studiepladser til beskæftigelsessituationen (dimensionering) er i fuld sving. Tag bare Københavns Universitet (KU). På datalogi og molekylær biomedicin er optaget sat op, fordi der er gode jobudsigter. Samtidig bliver

knap 400 studiepladser nedlagt på de områder, hvor ledigheden gennem de senere år er blevet for høj. Over de næste fire år nedlægges samlet set ca. 25 pct. af studiepladserne på Humaniora.

I stedet for at lancere endnu en reform kunne regeringen derfor med fordel afvente evalueringen af dimensioneringsmodellen og her åbne for, at den i højere grad kan ruste Danmark til en ukendt fremtid. I dag dimensioneres uddannelserne nemlig ved at nærstudere de forgangne års arbejdsløshedstal. En model, hvor man ikke kun ser ud af bagruden, men også af forruden, vil her klart være at foretrække. Det vil kræve en langt tættere dialog med aftagerne i virksomhederne. Når alt kommer til alt, er de nok bedre til at vurdere, hvilke områder der fremadrettet skal oplyses med fakler end økonomer, embedsmænd og universitetsledere er. For som Einstein engang har udtrykt det: »Ikke alt, der kan tælles, tæller, og ikke alt, der tæller, kan tælles.«